

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРАВООХОРОННИХ
ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ
ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ**

Матеріали

**XVI Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

29 березня 2024 року

**Одеса
ОДУВС
2024**

УДК 351.74
P68

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

P68 **Роль** та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали XVI міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса, 29 березня 2024 р. Одеса: ОДУВС, 2024. 538 с.

УДК 351.74

© ОДУВС, 2024

СЕКЦІЯ 10.
ЗАХИСТ ПРИВАТНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

**ДЕРЖАВНА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ВНУТРІШНЬО
ПЕРЕМІЩЕНИМ ОСОБАМ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ ПИТАННЯ**

*Ірина Святославівна Андрієнко,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін ОДУВС,
кандидат юридичних наук, доцент*

В умовах військової агресії проти України особливої актуальності набуває питання визначення оптимального механізму забезпечення адресної соціальної допомоги, що покликана забезпечити підтримку найбільш вразливих верств населення. Чисельність громадян, що потрапляють у скрутне матеріальне становище постійно зростає у зв'язку з тим, що соціальні ризики, спричинені воєнними діями характеризуються високим рівнем небезпеки для життя та невідворотними фізичними та матеріальними втратами. Тому поява нового суб'єкта права соціального забезпечення – внутрішньо переміщеної особи потребує від держави створення повноцінного правового механізму з питань соціального захисту громадян.

Питанням соціального захисту внутрішньо переміщених осіб приділяється достатньо уваги науковців та практиків, водночас динамічний процес зміни законодавчих процедур пов'язаних з гарантуванням та дотриманням прав і свобод внутрішньо переміщених осіб в Україні потребує додаткових досліджень відповідних правових механізмів.

Численням законодавством передбачено різноманітні види соціального захисту внутрішньо переміщених осіб. Правове регулювання соціального захисту громадян в умовах військових дій здійснюється рядом законодавчих актів, зокрема, це: Закон України «Про гуманітарну допомогу» від 22.10.1999 р. № 1192-XIV, Закон України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» від 11.12.2003 р. № 1382-IV, Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. № 1706-VII, Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 р. № 1207-VII, Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02.09.2014 р. № 1669-VII, Закон України від 18.07.2022 р. 2417-IX «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» щодо приведення окремих його положень у відповідність до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» та інші.

Державні соціальні допомоги особам, які з незалежних від них причин опинились у скрутному матеріальному становищі та є внутрішньо переміщен-

бувала на лікуванні або реабілітації, доглядала за хворою дитиною, оздоровлювала дитину та ін.); повернулися до покинутого місця проживання.

Також умовами призначення допомоги є матеріальний стан отримувача. А саме, виплата допомоги не передбачена та припинена для осіб, які: придбали новий транспортний засіб (з року випуску якого минуло менше 5 років), крім авто, які були придбані волонтерами та передані на потреби оборони країни; придбали на суму більше 100 тис. грн. земельну ділянку, квартиру, будинок (крім житла, отриманого за рахунок державного чи місцевого бюджету); мають на депозитному банківському рахунку кошти у загальній сумі більше 100 тис. грн; придбали іноземну валюту (крім валюти, отриманої від благодійних організацій або придбаної для оплати медичних, соціальних, освітніх послуг), а також банківських металів на загальну суму більше 100 тис. грн; мають у власності житло, що розташоване на інших територіях ніж тих, де ведуться активні (можливі) бойові дії або які є окупованими, якщо таке житло має площу понад 13,65 кв. м на одного члена сім'ї.

Наразі з метою оптимізації виплат та підтримки найбільш вразливих верств населення Урядом запроваджуються нові умови допомоги внутрішньо переміщеним особам. Виплати продовжуються для пенсіонерів, у яких станом на 1 січня 2024 року розмір пенсії не перевищує 9 444 грн (чотири прожиткових мінімуми для осіб, що втратили працездатність); осіб з інвалідністю I чи II групи, дітей з інвалідністю віком до 18 років, тяжкохворих дітей; дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа віком до 23 років, а також батьків-вихователів і прийомних батьків. Такий підхід має сприяти стимулюванню внутрішньо переміщених осіб працездатного віку до працевлаштування.

Одноразова грошова допомога є ще одним видом допомоги, на яку мають право внутрішньо переміщені особи. Згідно постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 року № 535 «Про затвердження Порядку використання коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам та внутрішньо переміщеним особам» [3] одноразову допомогу можуть отримати постраждалі та внутрішньо переміщені особи, які перебувають у складних життєвих обставинах, що спричинені соціальним становищем, внаслідок яких особа частково або повністю не має здатності (не набула здатності або втратила її) чи можливості самостійно піклуватися про особисте (сімейне) життя і брати участь у суспільному житті. Умовою призначення даної допомоги є статус внутрішньо переміщеної особи та важкі життєві обставини, що підтвердженні відповідними документами.

Питання щодо надання одноразової грошової допомоги розглядаються комісіями, утвореними районними, районними в м. Києві держадміністраціями та виконавчими комітетами міст обласного підпорядкування. Однак, слід враховувати, що законодавство не містить встановленого розміру такої допомоги. Комісія розглядає та затверджує розміри грошової допомоги і розподіл між областями та м. Києвом. Вони залежать від наявних коштів та харак-

теру життєвих обставин внутрішньо переміщеній особі-заявника. Фінансуються вони з благодійного фонду Міністерства соціальної політики.

Отже, державні соціальні допомоги внутрішньо переміщеним особам є адресними грошовими допомогам, що надаються з метою матеріальної підтримки внутрішньо переміщених осіб та здійснюються за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету та коштів, що надходять до державного бюджету як благодійна або міжнародна допомога. Підставою надання таких допомог є наявність статусу внутрішньо переміщеної особи, а також її майновий стан.

Література:

1. Кравченко М. В. Пріоритетні напрями забезпечення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. Сер. «Державне управління». 2016. № 3. С. 83–90.

2. Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам: постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 р. №332. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF> (дата звернення: 20.02.2024)

3. Порядок використання коштів, що надійшли від фізичних та юридичних осіб для надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам та внутрішньо переміщеним особам: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 01 жовт. 2014 р. № 535. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/535-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.02.2024)

ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

*Анастасія Влад,
курсант 3-го курсу ФПФКП
Одеського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Вікторія Томіна,
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративної
діяльності поліції ФПФППД
Одеського державного університету внутрішніх справ*

Права людини в умовах війни є невід’ємною та ключовою цінністю сучасного соціуму. Вони повинні бути захищені і гарантовані як на рівні конституційних положень, так і на рівні нормативно-правового регулювання. Зважаючи на складні сучасні реалії, викликані збройною агресією росії та її повномасштабним вторгненням на українські землі, права людини підлягають виключній охороні. Зумовлено це конституційною нормою, яка визнає найвищою соціальною цінністю людину, її життя і здоров’я, честь і гідність, недоторканність і безпеку. Під час збройного конфлікту пріоритетність дотримання прав людини є не тільки ознакою високого рівня демократії та роз-